

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 29. Września V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG VS. d. 17 września.

Ciąg dalszy czynności armii Multańskiej—Podług układów ieszcze sp. Główno-komenderującego G. FM. X. Prozorowskiego rozkaza-
no GM. Woynowi zmyślić najsilniejszy atak na Jzmayłow z lewego brzegu Dunaju. Węc GM. Woynow złączywszy się d. 7 sierpnia we wsi Babile z batalionami odwodowemi Moskiewskiego grenadierskiego i 11go strzeleckiego pułku, podstąpił d. 8 do twierdzy: tysiąc iazy i 500 piechoty tureckiej spotkało naszych przed miastem: ścierano się 2 godziny: ieden nasz żołnierz poległ i 8 koni zabito: Setnik od pułku kozackiego Kuteynikowa 4go Chapprennikow raniony umarł: szeregowych, 18 ranę odniosło, koni 12 postrzelono: nieprzy-
iaciel stracił do 50 zabitych. Główno-komendarujący Generał od Infanteryi X. Bagration zdał oblężenie dalsze Jzmayłowa na GM. Woynowa z flottyllą Dunayską: i przepisał artyleryi GM. Rezwemu prowadzić z Birlada do Tabaku 12 dział ciężkich zostawiając one do użycia GM. Woynowi.

Dalszemu postępowaniu wojsk naszych za Dunajem przeszkadzały naybarziej twierdze Matczyn i Girsowo. Z tego względu GJ. X. Bagration obejrzawszy osobiście warownie Matczyna wydał na iey ściśnienie rozkaz ażeby GL. Markow do swego oddziału przyłączył pułk muszk: Ukraiński, batalion Olwipolskiego huzar: pułku, część bateryi z korpusu GL. Zasa, i 2 bataliony piechoty z oddziału GM. Gartynga, tudzież ażeby asadził warownie przy uściu Maczyńskiego Gira przez batalion Wiat-
skiego i 2gi Alexopolskiego mp. KP. Akimow miał rozkaz ażeby oddzieliwszy się od flottylli Dunayskiej w górę popłynął i przeciwko komunikacy między Babiłowem i Matczynem. GL. Markow d. 14 sierpnia o 4tej z rana na czele pułkow 13go strzeleckiego Kolywańskiego, Ukraińskiego, Staroingermanlandzkiego, Alexopolskiego muszkietyerskich, Olwipolskiego huzarow, Siewierskiego dragonow i 125 dońskich kozakow, ze 20 działami pieszey i 6 konney artyleryi, ruszył z okolic Czulincy, przybył do Matczyna o 11stej przed południem i tę twierdzę opasał. W nocy z dnia 14 na 15sty wystawiono na brzegu prawym Dunaju baterią od dział 6, która przecięła związek Matczyna z Babiłowem.

D. 15 wieczorem Maior Jzbasza z batalionem 13go strzelcow pułku i szwadronem huzarow, na rozkaz Główno-komenderującego uderzył natarczywie na turkow przed twierdzą stojących, przepędził i opanował meczet i drugą starą budowlę: ażeby się tam utrzymał dla pewniejszey obrony, porobił w ścianach strzel-

nice. W nocy na d. 16sty wysypano paralelę i trzy baterye; na 1szej postawiono 4 wielkie działa, na 2giej 2 moździerze, na 3ciej dział ciężkich 10 i iedną haubicę. Wczasie roboty nieprzyiaciel strzelał z twierdzy na wszystkie strony, lecz żadney szkody niezrobił. D. 16 o 6tej z rana rozpoczęto bić mury zamkowe, i o południu lawety pod 3 działami nieprzyacielskimi potrzebne zostały. Główno-komenderujący kazał przedłużyć kanonadę, tym czasem w nocy na d. 17sty wystawiono baterią na prawey stronie naprzeciwko twierdzy dla prędszego zmuszenia Turkow do poddania się. D. 17go artylerya nasza zwrotnie umiejętnie i skutecznie użyta rozbiła i zupełnie rozniosła zewnętrzne okopy naprzeciwko leżące, zgruchotała wszystkie działa nieprzyacielskie na tych miejscach postawione. Bomby nasze tak szczęśliwie padły w twierdzę i do samey Cytadelli że oprócz szkod innych ieden magazyn prochowy na powietrze wyleciał. Tym czasem zdaleka flottylla Gallacka stawiała się w oczy oblężencom. Przerażeni takimi okolicznościami d. 17 o południu przysłali pro-
sząc o układy. Główno-komenderujący wyprawił dla negocyacji Sztatskiego sowietnika Bezaka z tłumaczem kolleskim assessorem Pizani, dawszy 1szemu należytą instrukcyą; mianowicie rozkazawszy ażeby nie zgadzał się na wolność załogi. Po nieiakiach sporach cała załoga twierdzy Maczyńskiej oddała się na łaskę zwycięzcy; azatym tego dnia GL. Markow i komendant miasta ułożyli kapitulacyą; d. 18 woyska nasze weszły do twierdzy. Wzieliśmy tu iencom 28 urzędnikow, 3100 szeregowych. Zdobyliśmy znamie Baszowskie, 13 dział różnego kalibru, strzelb 528, pistoletow par 622, kindżałow 119, szabel 150, kul 1500, prochu pudow 580, wozow amunicyjnych 57, w każdym po 2000 ładunkow, maki pszenney 350 czterdzi. Mieysce to od natury utwierdzone, oprócz kamienney cytadelli, okopu, ma dwa opalisadowane wały: mierna załoga może bezpiecznie bronić się przeciwko nieprzyacielowi 20 razy silniejszemu. Główno-komenderujący zostawił w Matczynie na załodze 3 bataliony piechoty, 2 szwadrony huzarow, 150 kozakow, 6 dział letkiej artyleryi.

GL. Miłoradowicz ze swoim korpusem wystąpił 2 Kapoczeni za Dunaj d. 11 sierpnia: do 23 przybydź powinien do uściu Maczyńskiego Gira—GL. Plator przeszedł d. 8 z Bably do włości Beydaut, a d. 9 do Kazimczy. Ztąd na odkrycie nieprzyaciół wysłał GM. Kuteynikowa 2go z 2ma kozackimi pólkami do Girsowa, DM. Ilowayskiego 2go z iego brygadą do wsi Terofen a GGMM. Denisowa 6go i

Howayskiego 5go z ich brygadami wielką drogą z Matczyna do miejsca znanego pod nazwiskiem ściany Traiana, a ztąd do włości Satińskiej: dwóm ostatnim wodzom rozkazał rozesłać podjazdy do Czernowod, do Czelebiki i Lazarlyka: sam z resztą wojska w Kazimczy pozostał,

Główno-komenderujący zlecił potym GL. Płatowowi opasać natychmiast twierdzę Girsowo, i ile można dołożyć starania na iey zdobycie. D. 18 dostateczna liczba woysk otoczyła Girsowo, a druga odkryła za wałem Traiana drużynę od głów tysiąca na czatach. GL Płatow rozkazał GM Denisowi 6mu zwabić Turkow do Kuzimczy. D. 15 Turcy uczynili z Girsowa wycieczkę, uderzyli na pikiety GM Howayskiego 2go; iednego kozaka ranili. Urzędnik Dikow posłany w dół Dunaiu spotkał 11 Turkow i wszystkich zabrał w niewolę. D. 19 Płatow rozpoczął oblężenie Girsowa od kanonady ze 4ch bateryi. D. 22 twierdza ta poddała się na łaskę zwycięzcy: załoga od tysiąca ludzi poszła w niewolę. Opanowanie Girsowa, twierdzy przez się ważney, ułatwiło sposoby do dalszych czynności woysk naszych za Dunaiem; to miejsce ubezpieczyło komunikacyą z lewym brzegiem Dunaiu, i dowoz wszelakich ztamtąd potrzeb zapewniło. Armia Zadunayska będzie odtąd połączona nierozzerwanym łańcuchem z korpusami na Wołoszczyźnie rozłożonemi, a przez to i całkowite woysko nasze będzie miało większą sposobność i moc w dójściu do celu swoich czynności. Dla ułatwienia komunikacyi z korpusami Wołoskiemi główno-komenderujący rozkazał zbudować most pod Girsowem; a nim ten stanie urządził przeprawę na promach. D. 21 sierpnia GI X. Bagration ruszył z głównym korpusem z obozu z pod uścia Maczyńskiego Girda do Girsowa, i d. 22 przybył do obozu pod Dojanę; ztąd zaś przedsięwzięcie dalsze na przód obróty.

LONDYN d. 9 września. Z Gtt HK, J. dl E, J. de F, NM. Zs—Tu wielki jubileusz obchodzony będzie z powodu ukończenia 50 roku panowania Króla naszego.—G. Wellesley mianowany jest baronem Duro oraz hrabią Talavera. D. 8 przysłał rapport z główney kwatery Deleyrosa o swoim ustępie z Talavera dla niedostatku żywności i furazów. G. Morla, który dawniey poddał francuzom Madryt, zabity w bitwie pod Talavera—W Leaed dla uczczenia pamiątki wodzow tam poległych wystawić chcą monument—G. Fraser mianowany Gubernatorem Gibraltaru. Woysko angielskie dla głodu podług listow z Korunny, ustępuje z Hiszpanii do Lizbony dokąd nowe posiłki przybyły. W Ferrolu uzbieraia 6 okrętow liniowych, które do Cadix mają bydź zaprowadzone: 2 stare okręty i 2 fregaty na miejscu zostaną: 5 fregat już odpłynęło z tego portu. G. Romana mianowany członkiem Junty hiszpańskiej, Ballastaros na iego miejscu został Generalissimusem. Legion hannowerski był w Tornigan, G. Beresford z Portugalczykami w Azebo—Armia hiszpańska rozłożona jest nad rzeką Mezas de Jbar niedaleko mostu Vendes, w Castanal, Frededosa Torrosilla; G. Abuquerque stoi w Puente Cruz i Truxillo. Komendant Gironny Marino Alvarez wytrzymaie o-

blężenie od dni 70; 53dniowe bombardowanie zwaliło prawie wszystkie domy: załoga ledwo 2500 ludzi wynosi: komendant prosił G. Coupigny o 2000 posiłku—Admirał Collingwood przysłał depesze o czynnościach swoich na morzu adryatyckim; krąży teraz przed Tulonem, gdzie flotta francuzka stoi w pogotowiu do żeglugi: na wsparcie posyłamy 2 okręty liniowe. Morska potęga nasza składa się teraz z 1057 okrętow, między któremi jest 265 liniowych—GB. Barquier z załogą francuzką, po naydzielniejszy przez 8 miesięcy obronie, miasta S. Domingo, przeciwko połączoney potędze woysk angielskich z Jamaiki i hiszpańskich z Porto-Rico, ustępując okolicznościom wyczerpawszy wszystkie środki obrony kapitulował d. 6 lipca. Officerowie obowiazali się niesłużyć przeciwko Anglii przez 5 lata lub do pokoiu ieżeliby ten pierwey nastał; załoga w niewolę idzie, lecz do Francyi odesłaną będzie. G. Sanchez z Hiszpanami osadził S. Domingo, nasi do Jamaiki odpłyneli.

GL Graf Chattam w raporcie d. 30 do Lorda Castelreagh z główney kwatery Batz na pisał, „Oświadczyłem ukontentowanie monarsze woyskom, które Flessyngę zdobyły, szczęśliwy byłbym, gdybym o dalszym woyska postępie, mógł donieść; lecz niestety odebrawszy zgodne wiadomości o wzroście niezwycayném sił nieprzyacielskich, cofnąć się musiałem. Zebrało się 55 t. francuzow, a podług innych daleko więcej. Mogłem gwałtem wysadzić na ląd woyska nasze, lecz niepodobieństwo było opanować Antwerpią, tego pierwszego przedmiotu naszej wyprawy, i tey zasady dalszych czynności, a chociażbyśmy i tego dołazali nie-trafilibyśmy przy niey utrzymać się ani ustąpić na okręty. Po osadzeniu wysp Walcheren i Beveland niemogłem wyprowadzić w pole nad 23 t. piechoty i 2 t. iazdy; z tego po odłączeniu oddziałow na opasanie Bergopzoom i Bredy, cóżby się zostało przeciwko Antwerpii Lillo, Liefkenshack i woysku nad Escaut? Stan Antwerpii daleko obronniejszy, iak powiedziano, a flotta bezpieczne ma schronienie pod działami cytadelli. Musiałem więc z boleścią dalszych czynności zaprzestać, lecz przekonany iestem iż słusznie nienarażałem woysk walecznych ani honoru oręża Brytannow: wszyscy wodzowie na to zgodzili się. Muszę i tę smutną dołączyć wiadomość, że chorych mamy blisko 5000. Zatrzymawszy potrzebną liczbę żołnierza na osadę wyspy Walcheren resztę odsyłam“

W Plymouth wydano rozkazy przygotować kwatery na 11 t. piechoty. Na wyspie Walcheren cale zepsute są wody, wielu zatym żołnierzy pochorowało: GG. Houston i Coote z tey przyczyny do Anglii powrócili. Większa część wyprawy weszła do portow; a woysko udało się na kwatery. W Flessyndze zostało się 15 t. ludzi. Rada wojenna w Ternoos powszechnie postanowiła że niepodobieństwo dobyć Antwerpii tym barziej gdy ona zalaną została, że zatym koniecznie zaniechać trzeba wyprawy. Zeby iednak zatamować żeglugę na rzece Escaut zatopić mamy statki kamieniem ładowne. Tak więc wyprawa, mówi oppózycya, większa nad wszystkie iakie tylko kiedykolwiek z portow

angielskich wyszły, z 700 okrętów, ze 100000 rycerstwa złożona powraca do domu nieusku-teczniwszy iednego proiektu. Fregatt 10 i 17 t. żołnierza przez 14 dni dobywało Flessyngi; 25 t. ani razu niewystrzeliło, iazda niedobyla szabli. Zdobyta wyspa niewarta zostęć części co wyprawa kosztuie; możnaż ją utrzymać? Zhańbiliśmy siebie w obliczu całej Europy. Cóż czynił Graf Chatham od 15 do 29 sierpnia? cała armia iest rozciątrzona przeciwko naczel-nikowi! a wszyscy mieszkańcy Zelandyi zlorze-czą imieniowi angielskiemu—Na wyspie Wal-cheren czyni się gotowość do iey opuszczenia zu-pełnego.

PARYŻ d. 15 września: z Gtt Zsch, M, HK, J de F—Armia północna liczy 60 t. oprócz rezerwy w Vesel. M. Moncey stoi na czele woj-ska, czołem czyli przedmurzem Flandryi zwa-nego, M. Bernadotte dowodzi armią Antwer-pską. Proporcjom polskim zalecił przebieść wyspę Beveland mianowicie wszystkie brzegi dla opatrzenia mieysc zdalnych do założenia bateryi—Odplyneli naresztę anglicy unosząc zlorzeczenie mieszkańców i zaraźliwe choroby: w iednym regimencie ledwo 48 ludzi zdrowych zostało: choroba tak wzmagająca się była, że wielu na paradach ślabiało; drudzy na straży stojąc padali. Na iednym okręcie liniowym bunt powstał, i ledwo rokoszanów, których było 700, poskromiono orężem. Race piekielne, wynalazku Kongrewa, sprawiły wiele nieszczęścia, lecz iuż ich materya odkryta ze znalezionych ośatków: siarka, saletra, węgle, masę palną składają: wiadoma iuż waga ilość i wymiar—Wojsko lądowe z morskim zupełnie porużnio-ne odpłynęło. Admirał Strachan chciał usku-tecznie wyprawę i obiecywał wszelką pomoc od morza do zdobycia zamków i bateryi, lecz przeciwil się Graf Chattam z radą woienną. Liczba woysk naszych, późna pora, zalewy koło Antwerpii, warownie tego miasta, zaraźli-we choroby: wszystko to odstraszyło wodzów od wylądowania. Słychać że sąd woyskowy ma byđż złożony na Grafa Chattam, którego oyciec podobnież za wyprawę do Rochefort był sądzony—Flotylla nasza w dół Escaut na uważanie obrótów popłynęła. G. Serrurier mia-nowany komendantem gwardyi narodowej a Segur pułkownikiem letkiej iazdy w stolicy. Zu-pełna teraz na wszystkich brzegach spoko-yność. G. Monnet dowodzca Flessyngi przysłał do ministra woyny Xcia Velitri kapitulacyą swoią z wyrazem iż zadość uczynił powinności swojej. Na wieży w Antwerpii postawiony będzie Telegraf, który za pomocą innych na młynach aż do Bruxelles komunikacyą ma utrzymywać. Załogę Flessyngi do 3 t. zmniej-szają.

Król hiszpański skasowawszy klasztory mnichów poddał zakony mniszek pod władzę biskupów przeznaczając, iż w nich do służby świętey niemoże byđż użyty iak tylko Xiądz świecki. Wyrachowano urzędowie, iż w całej Hiszpanii było 61 t. mnichów a 85 duchownych świeckich. Król Józef chcąc wlać uczucie ho-noru w serca żołnierza swojego zniósł karę cielesną—ćwiczenia różgami; więzienie i roboty pu-bliczne będą karą występnych. Z powodu znie-sienia mnichów pokazało się obszerne pismo

usprawiedliwiające ten środek. Oycowie ko-ściola, mówi ono, i koncylia nadały monar-chom władzę co do zewnętrznęj karności du-chownych; czyż ten stan może zasłaniać prze-stępcę szkodliwego ogułowi towarzystwa? Mo-narchowie widząc potrzebę światła, poloru i na-uki, pozwolili i sami fundowali zakony; ró-wną dziś powagą dla zasłonięcia monarchii od błędów, przesądów, oszukania, one znoszą. Cóż-by dziś rzekli przodkowie widząc na 10 mi-lionów dusz 146 t. duchownych? Gdybyż to ci ludzie podobni byli do ministrów religii, ia-cy są we Francyi i Niemczech, gdyby pilnowa-li pokoiu! Nie tylko że sami są bez ludności przyczyną, lecz wszędzie roznoszą fałszywe wie-sci i do rozruchów lud namawiają. Zmniej-szeni do 3ciey części zamiast zachowania się w pokoiu związali się tym barziej dla dzwi-gnienia mniemanych przywilejów i boie krwa-we podniecili. Jedni Piarowie przez Wy-szynskiego fundowani, zachowani; ten instytut chwalebnego zamiaru z opieki rządowej ulep-szenie bytu otrzyma. Za Karola 3 zniesino ie-den zakon, teraz znoszą się wszystkie. O-sobiście nikt krzywdy niema, bo każdy pensją dożywotnią odbierać będzie—Z Rzymu pod stra-żą wywożą do Francyi wszystkich generałów zakonów duchownych; Oyciec S. bawi w Sa-ronie—Anglicy wylądować mieli w kraiu Nea-politańskm w liczbie od 6 do 7 t; lecz spu-stoszywszy włości ustąpią tak iak z Zelandyi—Anglicy i Hiszpani byli zgromadzili na brze-gach wiele statków dla zebrania załogi, kie-dyby ta z Gironny uciekała; G. Pino na roz-kaz G. S. Cyr uczynił tajemną wyprawę i zni-szczył zamysły nieprzyjacielskie ratowania za-logi.

HAMBURG d. 20 września. Z Gtt HK, J de NM. B—Dnia 28 sierpnia odbyło się w Szto-kolmie wielkiej wagi posiedzenie na seymie stanów szwedzkich. Król otoczony dygnitarza-mi państwa powiedział z tronu „Mości panowie Szwedzcy mężo! Wyborem waszym zgodnie na tron wyniesiony myślic zacząłem o zapewnieniu narodowi następcy tronu. D. 14 lipca po-dalem Stanom moją propozycyą i ią dowodami wsparłem; przyieliście więc iednomyslnie Xcia Holsztyńskiego Krystyana Augustenburg. Lecz nim powiem co ten zacny Xiąże odpowiedział mnie na moje doniesienie o tym iego na tron wyborze, chcę ażeby akt tego postanowienia waszego był przeczytany“ Azatym marszałek wyraził że ten wybór iest nieodzowny, że Xże Augustenburg iest Szwecyi nadzieią, że naród szwedzki w iego osobie składa swoje losy. Tu przeczytany był akt wyboru przez stany pod-pisany w treści „Najpotężniejszy, najmiłości-wszy Królu! W propozycji d. 14 lipca wzglę-dem wyboru na tron szwedzki Xcia Krystya-na Augusta na Sleświsku, Holsztynie, Sonder-burgu, Augustenburgu, wyczytały Stany nowy i znamienity dowód nieocenionej troskliwo-sci WK. Mości o bezpieczeństwo dobro pomy-słność i udzielność państwa. Z najmocniejszą wdzięcznością, Stany przekonane o czystości zamiarów W. K. Mości iakoteż o przymiotach i cnotach pomienionego Xcia, ze względu przy-tym na obce mocarstwa, wybrały Jego za na-stępcę szwedzkiego tronu iako zdolnego zapro-

wadzić i utwierdzić szczęśliwość wolnego ludu. Lecz ile stany ciesząc się szczęśliwszą przyszłością tyle myśl zwrócona trapi ich umysły. Bogdayby iak w nayspóźniejsze lata Szwecya mogła bydz rządzona od nayprzywiązanego i naylepszego króla. To wysłuchawszy monarcha daley mówił „Z prawdziwym ukontentowaniem teraz mogę wam donieść iak wybrany Xiążę przyiōł tę wiadomość. Baczny na stan rzeczy, przenikniony uczuciem żywem co się należy oyczyźnie, przekonany że powinien na tronie zapomnieć o własnych korzyściach a szukać nadgrody w uszczęśliwieniu narodu, oświadczył że, skoro pokoy będzie na północy przywrócony, gotow iest przyiąć chlubną offiarę, weyść w grono mężow tron moy otaczających i postępowaniem ziścić podchlebną w narodzie o sobie opinią, a usiłowaniem ciągle dążyć do uszczęśliwienia Szwecyi. Powrót pokoiu na północy, i zatwierdzenie porządku następstwa zajmują Xięcia uwagę; ta wielka myśl iego przekonywa iuż szlachetnych Szwedow o iego cnotach. Spodziewamy się iż wkrótce zniknie przeszkoda. Poselstwo moje do Paryża iuż iest w drodze, Imperator fr: król włoski dobrze dla Szwecyi myślący, iest mnie nadzieją że negocyacye prędko i szczęśliwie ukończone będą. Trudności odporne staraniu moiemu względem skończenia wojny uprzątnione zostały, i pełnomocnicy moi iuż są w Fryderykshamie. Dwor Duński tak długo milczący, na moją propozycyą o pokoy od czasu zmiany rządu uczynioną i teraz ponowioną odpowiedział z taką skwapliwością, że spodziewam się nayrychlejszych układow o pokoy. Kiedy czystość moich zamiarow, kiedy szczerość moich skłonności do pokoiu, kiedy moja chluba iedynie na szczęśliwości i udzielnosci narodu zasadzona, znajdą w negocyacyach swoje względy, wątpić nie będę, że wasze i moje nadzieie wkrótce spełnione będą. Zdaie się że niedaleki moment, w którym skolatane państwo, wydobyte z przepaści nieszczęść i niebezpieczeństw, uyrzy roziaśnione niebo dotąd czarną chmurą dla siebie zakryte, i w pokoiu odyszcze pierwszą szczęśliwość i siły. Godzina, w której grom dział na granicach Szwecyi ucichnie, będzie nayradośniejszą chwilą i naydroższą nadgrodą dojrzałego życia moiogo. Bogdayby ostatnie dni moie pokoiem oznaczone były, ażebym mógł wylać starania wszelkie na uszczęśliwienie narodu; radośny pōydę do grobu kiedy ugruntowane państwo obaczę pod berłem godnego Xiążęcia. Potym wszystkim sessya rozwiązana została—W Ambasadzie przeiechała iuż przez Cassel.

Cesarzowa zachorowała, i przeto oddaliła się z Komorny do zamku Tatis. Umarł w tamiecznej twierdzy Karol Ambroży Xże Prymas węgierski Arcy-biskup Granu brat Cesarzowej w pierwszych dniach września we 23cim roku życia swego. Dla niezdrowego powietrza sam Cesarz wyiechał z Komorny do dóbr Grafy Illeshazy. Przez rozkaz dzienny ogłosił d. 16 sierpnia że los oręża nieodpowiedział nadziei powziętej, że negocyacye są zaczęte, że pragnie pokoiu, lecz trwałego i honorowego, nakazane są w Austryi, modły powszechnie o po-

Za pozwoleniem Cenzury wileńskiej w Drukarni Uniwersytetu na Gazetę oddzieloney.

wrót pokoiu, iednak uzbroienie się niezwolnione: wybierają Cesarscy rekrutow, konie, i napelniają magazyny—Francuzi osadzili miasto Fiume, towary osadowe niską ceną do Węgiei przedane. Tryest otrzymał zmniejszenie kontrybucyi, lecz resztę bez wymówki opłacić obowiązany. Woysko fr: żyje i oporządza się kosztem kraiu podbitego. Z Gallicyanow formują się bataliony na żołdzie fr. Owczarnię hiszpańską Cesarza z Austryi do Francyi przepędzono. D. 6 cztery cesarskie domy rządowe w Wiedniu zapieczętowano.

Do Drezna przybyli officerowie z listami od G. Kienmayer w Czechach milicyą dowodzącego; po daney odpowiedzi do Teplic odprowadzonemi zostali. Pod tém miastem 12 batalionow piechoty, 10 szwadronow iazdy, i liczna artylerya obozem stoją: czystość i świetny porządek ściągają ciekawych. Officerowie sascy dawali obiad officerom francuzkim i polskim. Nawozacieżnych sasow tego roku liczą 7 t. Wielu gońcow tamtędy przebiega do Napoleona—Tyrolczykowie nic nowego nieprzedsięwzięli: zebrała się na południu nieniakaś chłastra, która wlochom rabunkami grozi. Powiat Botzen zachował się dotąd spokojnie od początku insurrekcyi; ztamtąd przyszedł do Bawaryi transport owocow: rzecz dziwna że rokoszanie od rabunku wstrzymali się. Insurgenci białą pieniądze z wyrazem na nich Xięstwa Tyrolskiego z herbem orła o iedney głowie—Po rozejmie ogłoszonym G. Chasteler ustępując z Tyrolu wyprowadził 1500 ieńcow, fr. bawar, i wirt, pod pozorem wymienienia za ieńcow tyrolskich, przybywszy do Karyntyi wszystkich uwolnił oświadczając swoje ukontentowanie, iż mógł ich ocalić od morderstwa. Cesarscy zabrawszy 57 urzędnikow bawar: niechcieli na różne odezwy ich uwolnić; azatym wzajemnie przyprowadzono do Muniach agenta austr: z Rzymu, sekretarza policyi i wielu innych publicznych znakomitych urzędnikow; natenczas dwór cesarski zmiekczony odesłał niektórych Bawarczykow i resztę uwolnić przyrzekł—Koło utwierdzenia miasta Passau 10000 ludzi pracuje. Zamki Napoleon, Maxymilian, Ludwik, Eckmil, Abensberg na koło wieńczą twierdzą. Niema przykładu iżby w przeciągu 4ch miesięcy tak ogromna forteca stanęła: będzie ona panować na Dunaju.

MEDYOLAN d. 3 września: z Gtt HK, J de F, M—Wiadomości z Turcyi przez Dalmacyą przychodzące nic pewnego nie mają. Turcy z woyskiem licznym przeprawić się mieli przez Morawę i postąpić do Serwii: z drugiej strony W. Wezyr zgromadza nad czarnym morzem niesformą zgraię barbarzyńcow — G. Stuart i wszyscy Anglicy po cofnieniu od Neapolu wyprawy, uważani są w Sycylii za tchorzow i wiarołomnych; niektórzy wierząc że szczęśliwy skutek uwieńczy prace, byli przeniesli na okręty swoją ruchomość mając płynąć do Neapolu, dziś oszukani złorzeczają, i na pojedynki wyzywają: w tych iuż poległo 3 anglikow. Lecz mówią że nowa nastąpi wyprawa i że Królowa Karolina stanie sama na iey czele, wszakże o tym wątpić trzeba.